

КАФЕДРА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

Історія західної музики

Освітній ступінь
Спеціальність
Освітньо-професійна програма

«Бакалавр»
025 «Музичне мистецтво»
«Музичне мистецтво»
Композиція

Курс	2
Семестр	4

Статус

Обов'язкова

Форма контролю

Іспит

ECTS	2,2
Годин	65
Лекційні	20
Семінарські	20
Самостійна робота	25

ПІБ	Соломонова Ольга Борисівна, докторка мистецтвознавства, професорка, професорка кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0002-3058-425X https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=EIOG0TMAAAAJhttps://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85178414412&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&sid=e3c68bdb3e3317e988e4c78eb2f58863&sot=b&sdt=b&s=TITLE-ABS-KEY%28Interpretive+content+of+a+musical+work%29&sl=53&sessionSearchId=e3c68bdb3e3317e988e4c78eb2f58863&relpos=0
e-mail	solo55mono@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Історії Західної музики» (II курс, 4 семестр) присвячено вивченню Західної музичної культури другої половини XIX століття: представлених в ній естетико-стильових напрямів, національних шкіл, творчих постатей, всесвітньо визнаних та маловідомих композиторських опусів. Акценти зроблено на провідних тенденціях розвитку музики XIX століття, історичній обумовленості нових принципів творчого мислення, взаємозв'язку між різними видами мистецтва, оновленні жанрової системи, розумінні естетичної цінності та унікальності аналізованих художніх явищ.

Мета курсу «Історія Західної музики» – розкрити історичну детермінованість принципів музичного мислення в Західній культурі XIX століття та виявити їх єдність із визначальними настановами художнього мислення людини в інших мистецьких сферах.

Основні **завдання** курсу «Історія Західної музики»:

- сприяти усвідомленню музичних явищ в їх історичному та суспільному контексті;
- навчити орієнтуватися у складних процесах жанрово-стильового розвитку європейської музики XIX століття;
- розширити уявлення про виконавський репертуар – його сучасну складову;
- розвивати навички усного та письмового висловлювання з питань музичного мистецтва.

У результаті вивчення курсу «Історія Західної музики» студенти мають **знати**:

- історичну обумовленість та причини змін щодо принципів музичного мислення в різні історичні періоди;
- ментальні особливості музичного мислення представників основних Західних шкіл;
- закономірності формування та розвитку музичних жанрів і стилів у XIX столітті;
- фундаментальні творчі настанови представників різних композиторських шкіл у їх єдності з визначальними настановами художнього мислення в суміжних видах мистецтва.

На основі засвоєння теоретичних положень курсу студенти мають **уміти**:

- орієнтуватися в культурно-історичному процесі розвитку музики XIX століття;
- виявляти зумовленість музично-історичного процесу суспільно-історичними факторами та особливостями духовного життя людства;
- аналізувати музичний твір у широкому історико-стильовому контексті, в компаративному аспекті;
- застосовувати набуті знання та вміння у власній професійній діяльності.

Мета та завдання курсу «Історія Західної музики» визначені необхідністю сформулювати у студентів-виконавців наступні **компетентності**.

Загальні:

- здатність до абстрактного та історичного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність вчитися і бути сучасно навченим;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні:

- розуміння закономірностей історичного розвитку музичної культури Західної Європи та світу;
- вміння застосовувати стильовий підхід до аналізу музично-історичних процесів;
- знання особливостей організації жанрової системи європейської музичної культури XIX століття;
- вміння виявляти та пов'язувати між собою різні типи контекстів навколо обраного предметом уваги музичного артефакту;
- вміння поєднувати конкретність фактів (знання умов життя та діяльності представників музичної культури) та узагальненість їх історичного значення;
- вправність самостійно працювати з науковою музикознавчою літературою як засобом формування власного професійного ставлення до музично-історичних явищ різних епох.

Академічна доброчесність

Передбачається, що вся робота, яка виконується для цього курсу, складається з власних ідей та спостережень. Кожного разу, коли студент представляє думку, яка не є особисто його або наводить загальновідомий факт, він повинен подавати їх через належне цитування (як у письмових роботах, так і в усних презентаціях).

Презентації, відео-лекції, тести та контрольні завдання є авторськими матеріалами і конфіденційною інформацією – їх не можна пересилати, зберігати чи передавати третім особам без дозволу викладача.

Письмові роботи, тести виконуються виключно самостійно у зазначений термін.

У разі виявлення фактів порушень доброчесності чи конфіденційності (використання допоміжних джерел – якщо це не передбачено умовами завдання, списування, передача третім особам матеріалів курсу чи контрольних завдань/тестів) роботи усіх причетних дискваліфікуються.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Тема 1. «Старі» оперні школи та їх представники (Італія, Німеччина, Франція). Дж. Верді: утвердження ідеалу музичної драми на шляхах розвитку національних оперних традицій. Оперна реформа Р. Вагнера. Літературні впливи на формування жанру французької ліричної опери. Індивідуалізоване втілення ознак жанру у творчості Ш. Гуно, Ж. Бізе, Л. Деліба, Ж. Массне.

Тема 2. «Молоді» оперні школи у європейській музичній культурі другої половини XIX століття: представники та мистецькі досягнення. Історична тема в національній опері Угорщини, Чехії, Норвегії. Лірико-драматичне річище в оперній творчості представників молодих композиторських шкіл.

Тема 3. Доля романтичних інструментальних жанрів у творчості композиторів XIX століття. Роль Ф. Ліста у формуванні нових композиційних моделей. Феномен творчого життя Ф. Ліста в контексті художньо-естетичних настанов романтичного мистецтва.

Тема 4. Завершення класико-романтичної доби: від Нового до Новітнього часу. Австро-німецький симфонізм другої половини XIX – початку XX століття. Драматургічні моделі симфонії у творчості Й. Брамса та А. Брукнера. Напрями оновлення жанру в симфоніях Г. Малера. Специфіка виявлення традицій в оркестрових творах Р. Штрауса.

Тема 5. Типологія становлення нових національних шкіл у Європі XIX – початку XX століття. Інструментальна музика композиторів Чехії, Норвегії, Фінляндії.

ФОРМИ І ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, диспути, самостійна робота.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекційні та семінарські заняття проводяться на платформі Zoom. Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали викладаються на сторінку групи в GoogleClass або надсилаються у відповідну групу Viber, Zoom, WhatsApp та на електронну адресу.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Четвертий семестр закінчується іспитом (розклад заліково-екзаменаційної сесії додатково оголошується на сайті НМАУ та у деканатах).

До іспиту допускаються студенти, які опрацювали весь лекційний матеріал курсу, регулярно відвідували заняття, брали участь у семінарах, підготували доповіді, виконали та вчасно здали усі письмові роботи. За умови виконання попередніх вимог та двох поточних КМР (контрольно-модульні роботи) протягом семестру з результатом більшим ніж 60 балів студент має право на автоматичне складання іспиту (за середнім балом поточних оцінок).

Система оцінювання

Відвідування лекцій та семінарів (10+10)	85% відвідувань (17 з 20) відповідає максимальному балу
Доповідь (3)	Максимальна оцінка – 100 балів (за умови повного розкриття теми, підготовки презентації та використання аудіо- чи відеоматеріалів)
Музична вікторина (2)	8,5 балів за кожну правильну відповідь (100 балів за 12 номерів вікторини)
Тест (2)	8,5 балів за кожну правильну відповідь (100 балів за 12 питань тесту)

Критерії оцінювання

Оцінка 90–100 А («Відмінно») – ставиться студенту, який демонструє глибокі знання матеріалу, здобуті у процесі систематичного засвоєння лекційного курсу, участі в семінарських заняттях, якісного опрацювання основної та додаткової літератури; володіє знанням усього музичного матеріалу; повно і глибоко розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання; усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє професійною термінологією; грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями; правильно застосовує теоретичні знання власне з історії музики, а також з інших дисциплін гуманітарного циклу; вміє обґрунтувати власну думку, висловлює самостійні міркування, прагне пов'язати набуті знання із завданнями майбутньої професійної діяльності.

Оцінка 82–89 В («Добре») – ставиться студенту, який виявляє міцні знання загального масиву матеріалу, основної літератури; володіє знанням музичного матеріалу; повно розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання; розуміє зміст музикознавчих термінів, проте не завжди точно їх використовує; теоретичні твердження правильно ілюструє музичними прикладами, результатами власних спостережень; демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу; допускає одну-дві неточності у визначенні музикознавчих понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень.

Оцінка 74–81 С («Добре») – ставиться студенту, який виявляє міцні знання загального масиву матеріалу, основної літератури; в цілому володіє знанням музичного матеріалу; досить повно розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання; розуміє зміст музикознавчих термінів, проте не завжди точно їх використовує; теоретичні твердження правильно ілюструє музичними прикладами, результатами власних

спостережень; демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу; допускає дві-три неточності у визначенні музикознавчих понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень.

Оцінка 64–73 D («Задовільно») – ставиться студенту, який загалом розуміє матеріал курсу, демонструє знання, здобуті переважно у процесі роботи з підручниками; достатньою мірою володіє знаннями музичного матеріалу; не завжди точно розкриває зміст матеріалу; розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні; не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами; не завжди повно і правильно відповідає на питання; демонструє задовільний рівень знань; виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

Оцінка 60–63 E («Задовільно») – ставиться студенту, який загалом розуміє матеріал курсу, демонструє знання, здобуті переважно у процесі роботи з підручниками; більш-менш володіє знаннями музичного матеріалу; не точно розкриває зміст матеріалу; загалом розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні; не завжди може проілюструвати теоретичні положення відповідними прикладами; неповно і не завжди правильно відповідає на питання; демонструє задовільний рівень знань; виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

Оцінка 35–59 FX («Незадовільно») – ставиться студенту, який не виявляє достатньою мірою знання музичного матеріалу; неповно розкриває зміст матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні; не володіє спеціальною термінологією; неспроможний обґрунтувати свою думку та висловлювати свої думки щодо поставлених питань; допускає грубі помилки у викладенні матеріалу; демонструє незадовільний рівень знань.

Оцінка 1–34 F («Незадовільно») – ставиться студенту, який не виявляє знання музичного матеріалу; не розкриває зміст матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні; не володіє спеціальною термінологією; неспроможний пояснити свою думку та висловлювати свої думки щодо поставлених питань; допускає грубі помилки у викладенні матеріалу; демонструє вкрай незадовільний рівень знань.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Курс передбачає звернення до матеріалів іноземними мовами, зокрема, англійською. Заохочується прагнення студентів до опрацювання матеріалу за допомогою англомовних джерел – книг, статей, онлайн-курсів тощо, які відповідають тематиці конкретних занять.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Бєдакова С. В.* Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX століття): навчальний посібник. Миколаїв, 2018. 306 с.

2. *Беляковська Н. В.* Творчість Фридерика Шопена у діалозі з оперним мистецтвом його часу // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2010. № 4 (9). С. 29–36.
3. *Ганзбург Г. І.* Театралізація камерних жанрів у вокальній музиці Роберта Шумана // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2010. № 4 (9). С. 61–69.
4. *Епохи історії музики в окремих викладах : навч. посіб. : у 2 т. / пер. з нім. та ред.-упоряд. Ю. Семенов.* Одеса : Будівельник, 2004. Т. 2 : Бароко. Класика. Романтика. Нова музика. 240 с.
5. *Жаркова В.* Історія західної музики: Homo Musicus від античності до бароко : навчальний посібник. Київ : ArtHuss, 2022. 548 с.
6. *Іванова І., Куколь Г., Черкашина М.* Історія опери: Західна Європа XVII–XIX ст. : навч. посібник. Київ : Заповіт, 1998. 384 с.
7. *Кашкадамова Н. Б.* Історія фортепіанного мистецтва XIX ст. : підручник. Тернопіль: АСТОН, 2006. 354 с.
8. *Молибога А.* Особливості буффонного стилю в опері Дж. Россіні «Італійка в Алжирі» // Київське музикознавство. 2014. Вип. 50. С. 168–175.
9. *Неболюбова Л.* «Фантастична» симфонія Гектора Берліоза. Музична драматургія і романтичний принцип програмності // Зарубіжна музична культура XVII–XX століть : зб. наук. праць. Київ, 1991. С. 39–59.
10. *Рощенко О. Г.* Діалектика міфологеми і нова міфологія музичного романтизму : автореф. дисс. ... докт. мистецтвознавства. Київ, 2006. 33 с.
11. *Черкашина-Губаренко М.* Оперний театр у мінливому часопросторі. Харків : Акта, 2015. 380 с.
12. *Bonds. M.E.* A history of music in Western culture – 4th ed. Boston: Pearson Education, Inc, 2013. 689 p.
13. *Boetticher W.* Einführung in die musikalische Romantik. Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft Darmstadt, 1983. 336 s.
14. *Einstein A.* Music in the romantic era, N. Y. : Norton, 1947. 371 p.
15. *Jarociński S.* Ideologie romantyczne: 5 esejów o związkach muzyki z przemianami kultury . Kraków : PWM, 1979. 106 с.
16. *Plantinga L.* Romantic Music: A History of Musical Style in Nineteenth-Century Europe. [New-York](#) : W. W. Norton & Company, 1984. 523 p.
17. *Slephenson K.* Romantik in der Tonkuns. Köln: Arno Volk Verlag Hans Gerig, 1961. 106 p.
18. *Taruskin R.* Oxford History of Western Music: in 5 vols. Vol. 3 : Music in the Nineteenth Century. Oxford : Oxford University Press, 2011. 923 p.